

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Ülevaade lihasektori olukorrast ja nägemus loomakasvatuse ja lihatootmise tulevikust

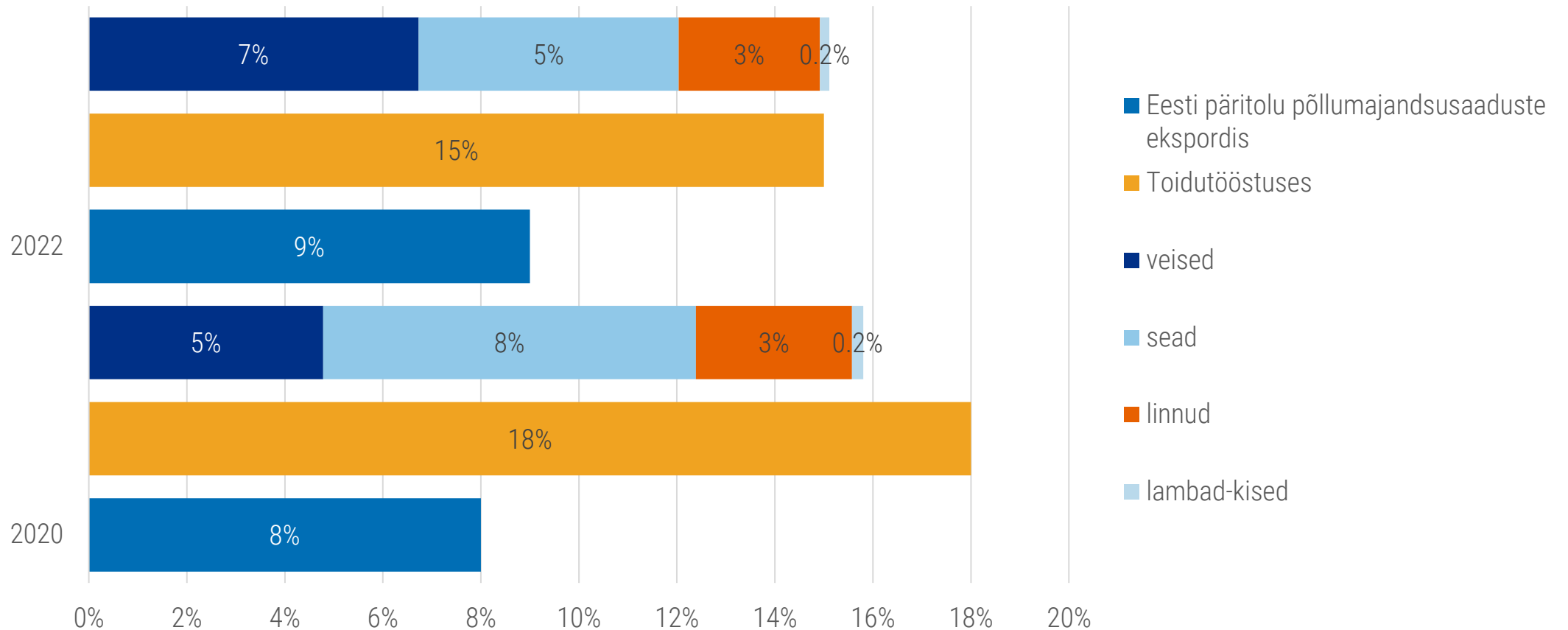
Madis Pärtel

Lihafoorum, 15. november 2023

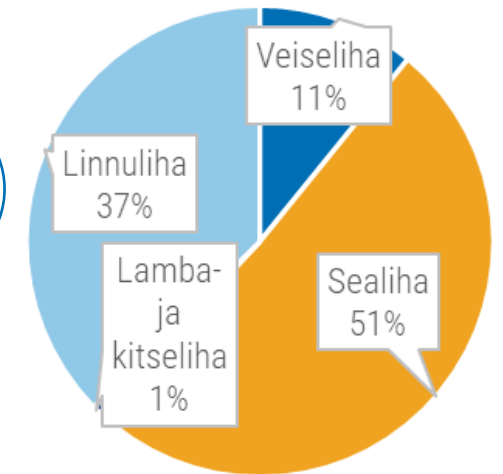
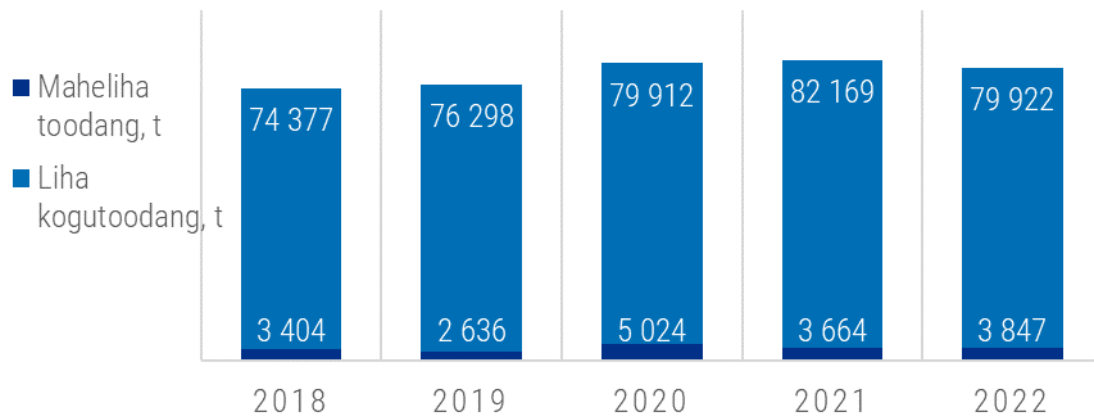
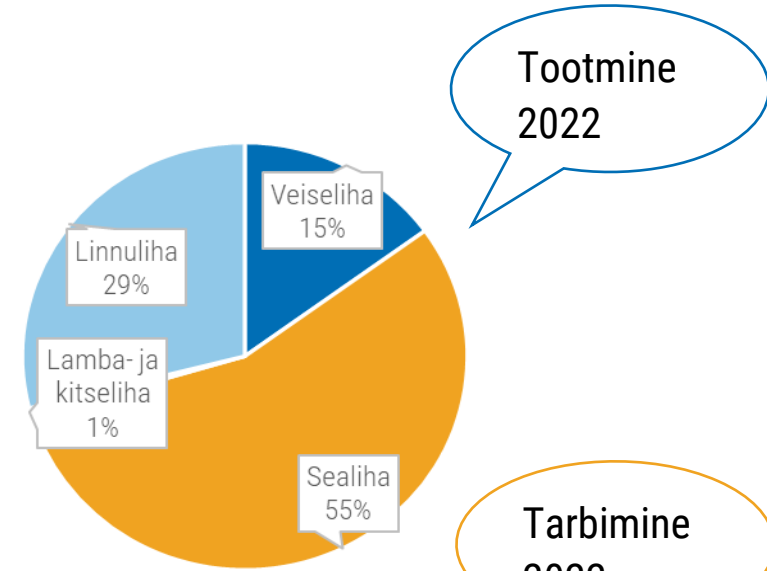
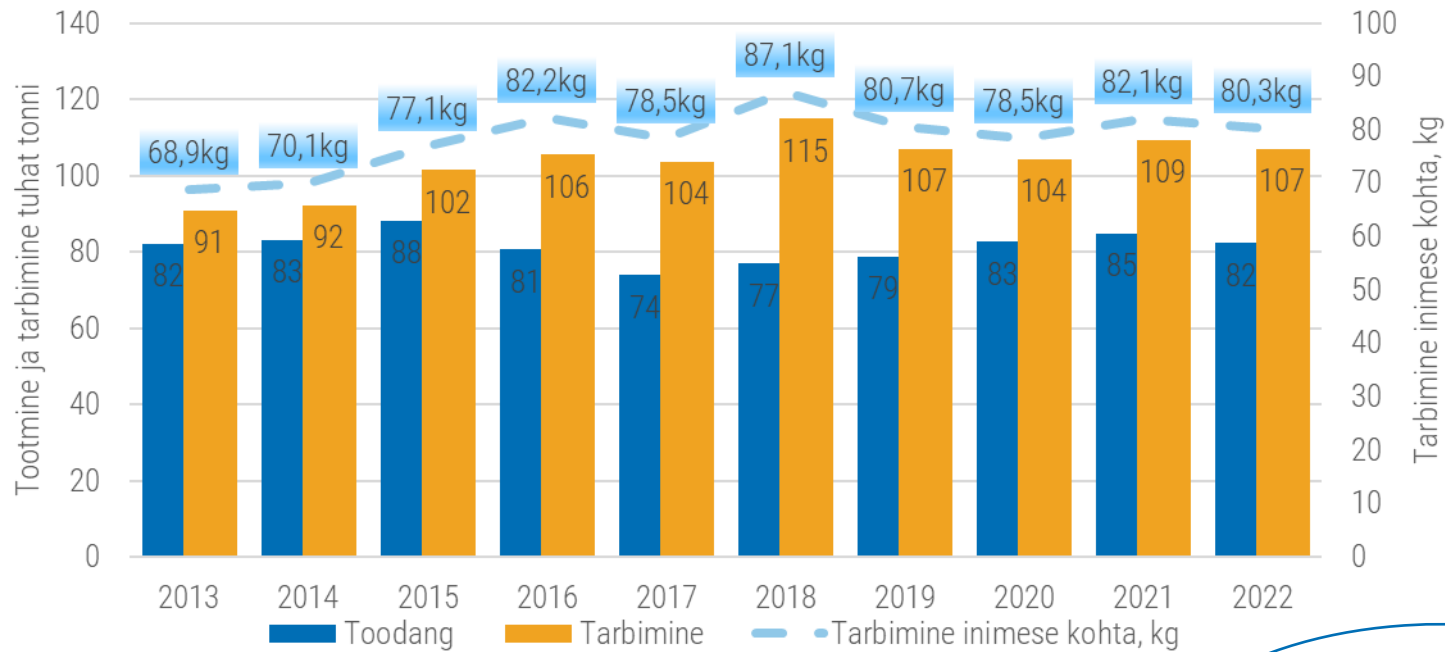

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

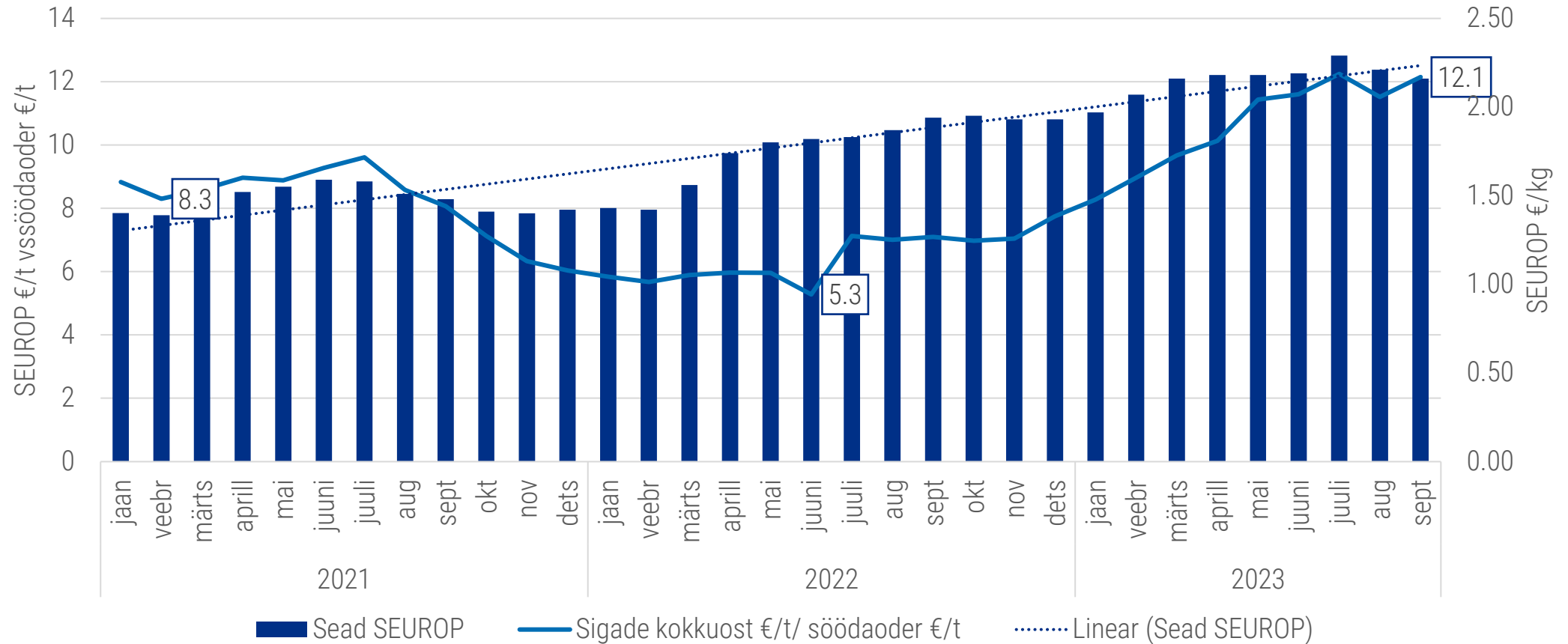
Liha olulisus tarneahela lülides

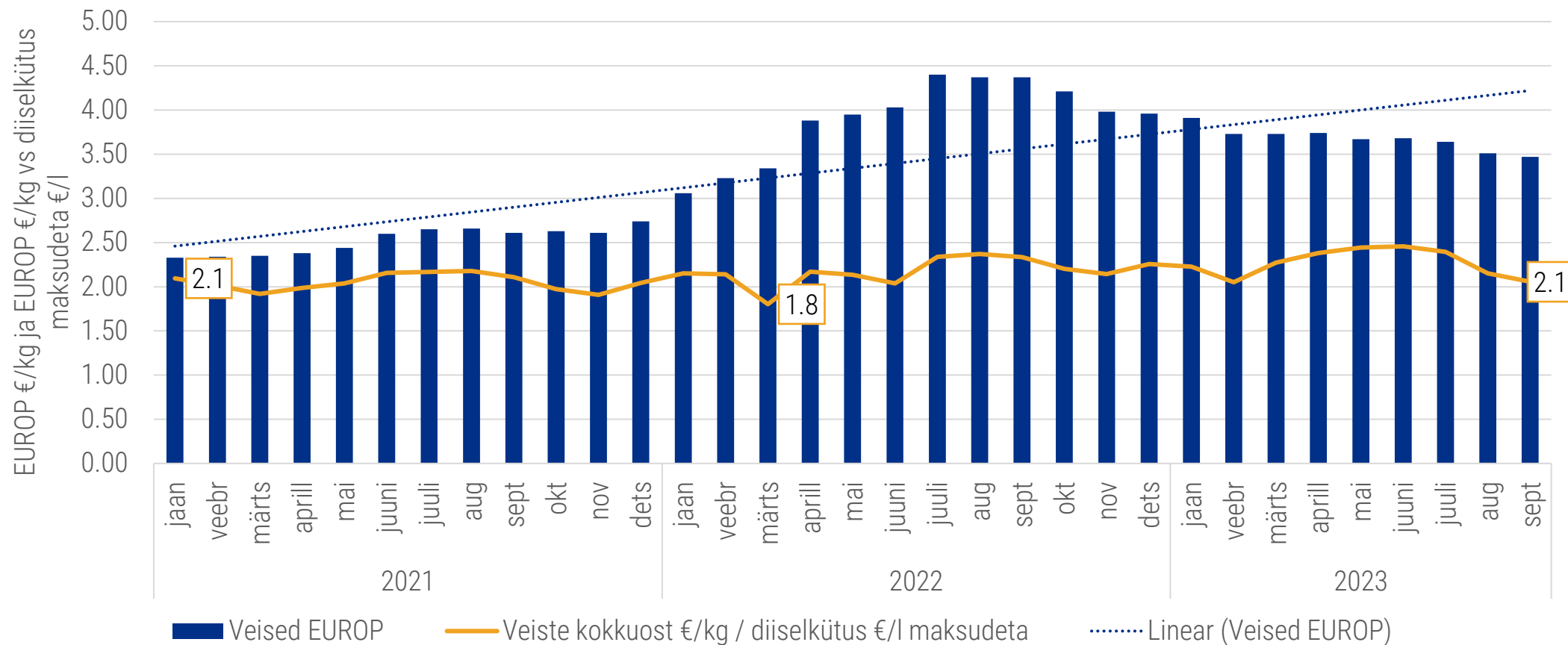
Liha tootmine ja tarbimine

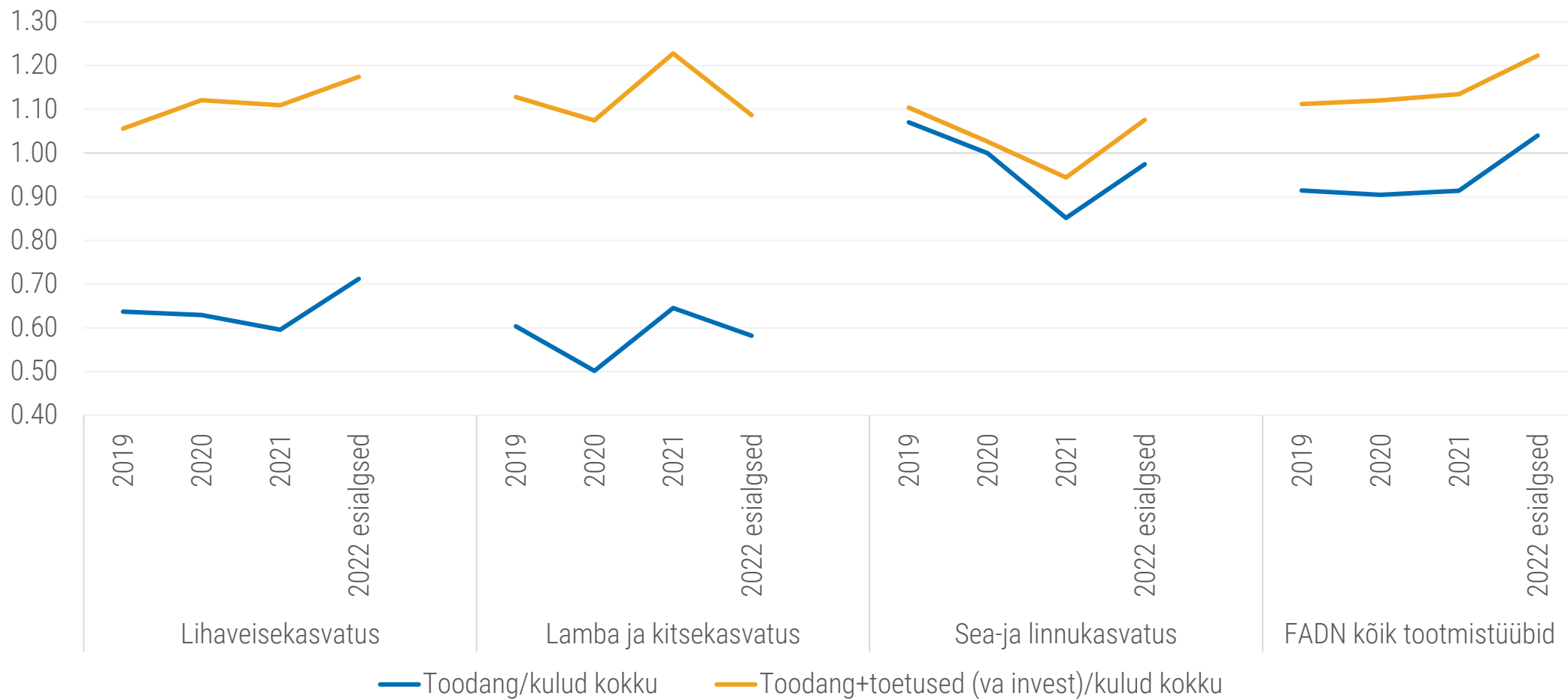
Sigade kokkuostuhind vs söödaodra hind

Veiste kokkuostuhind vs diislikütuse hind

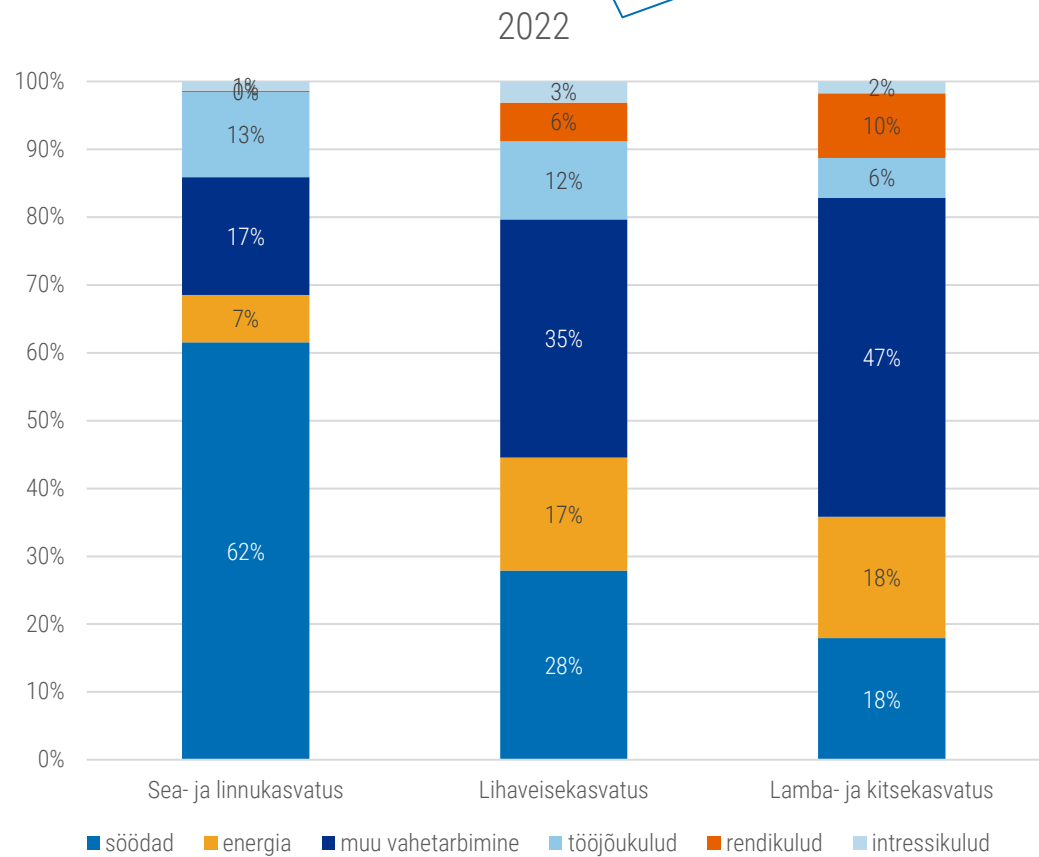
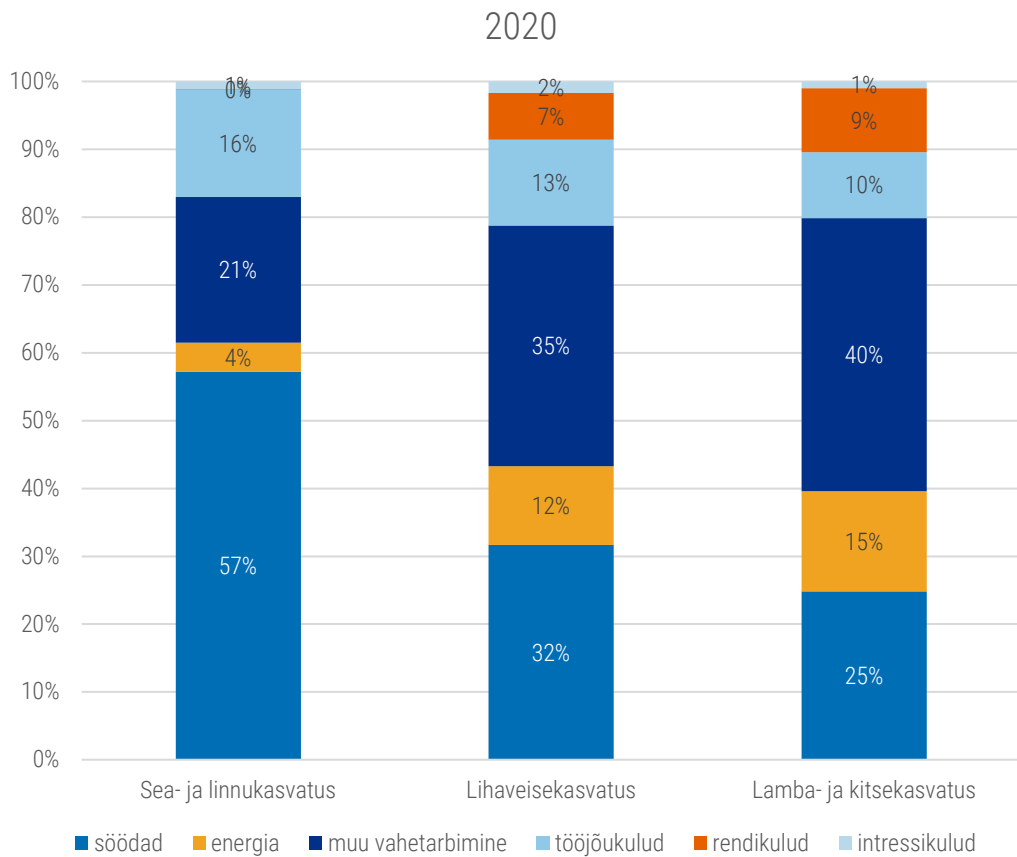

Toodangu ja kulude suhe lihatootmisega tegelevates ettevõttes

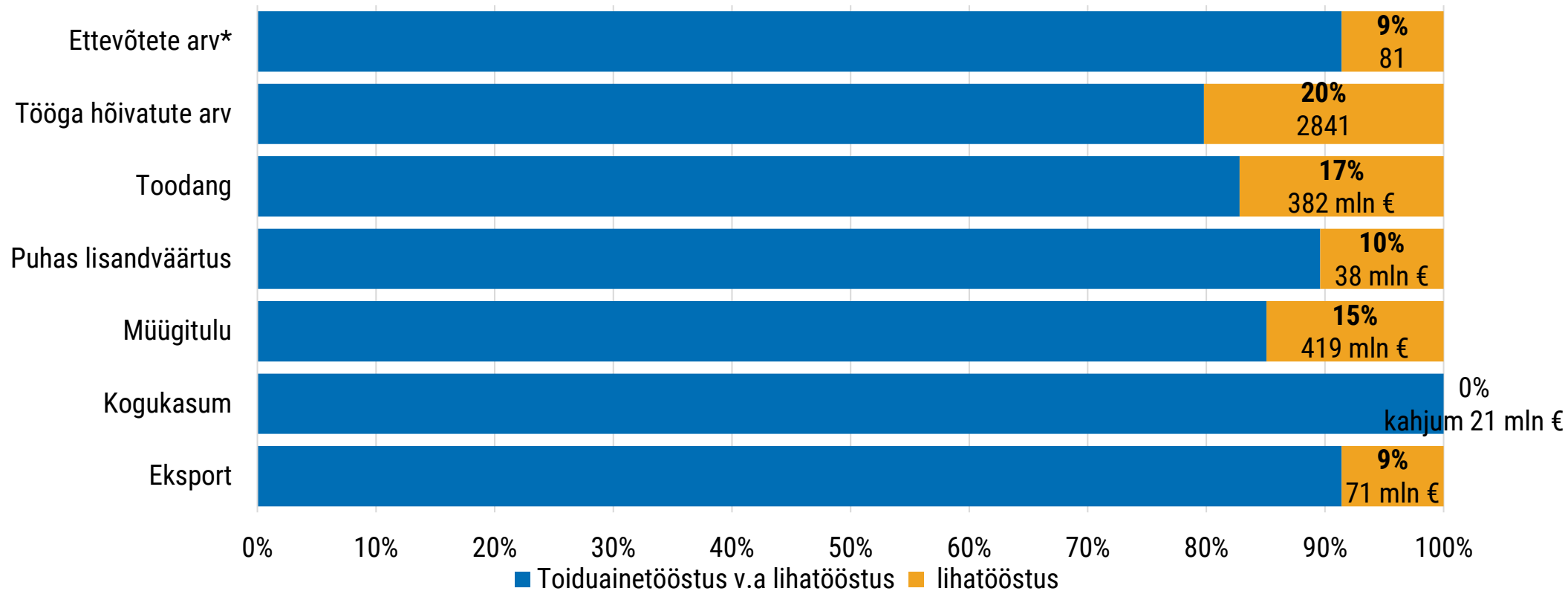

Kulud lihatootmisega tegelevates ettevõttes

Võlakordaja keskmiselt 0,33
 Sea- ja linnukasvatuses 0,47
 Lihaveisekasvatuses 0,22
 Lamba- ja kitsekasvatuses 0,21

Lihatööstuste panus toiduainetööstusesse, 2022

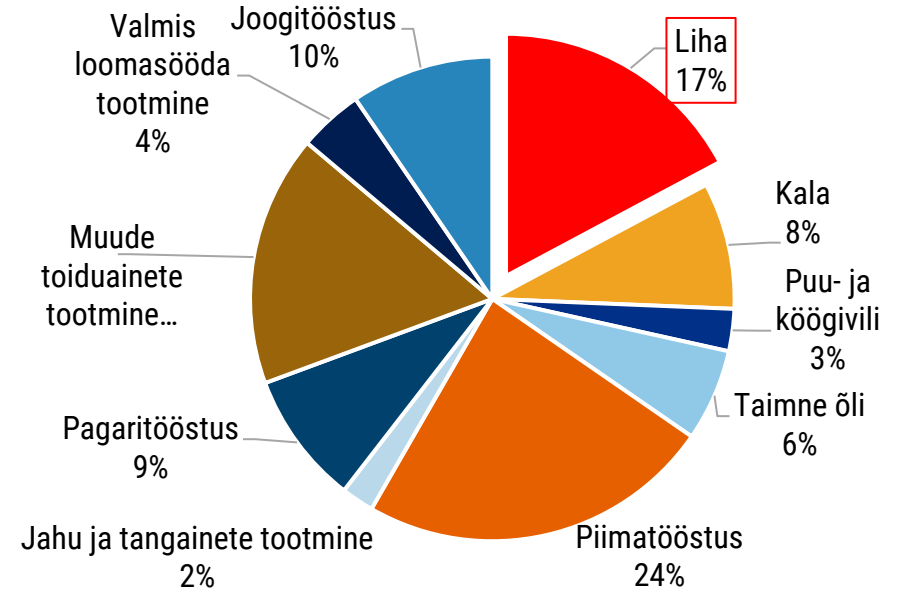
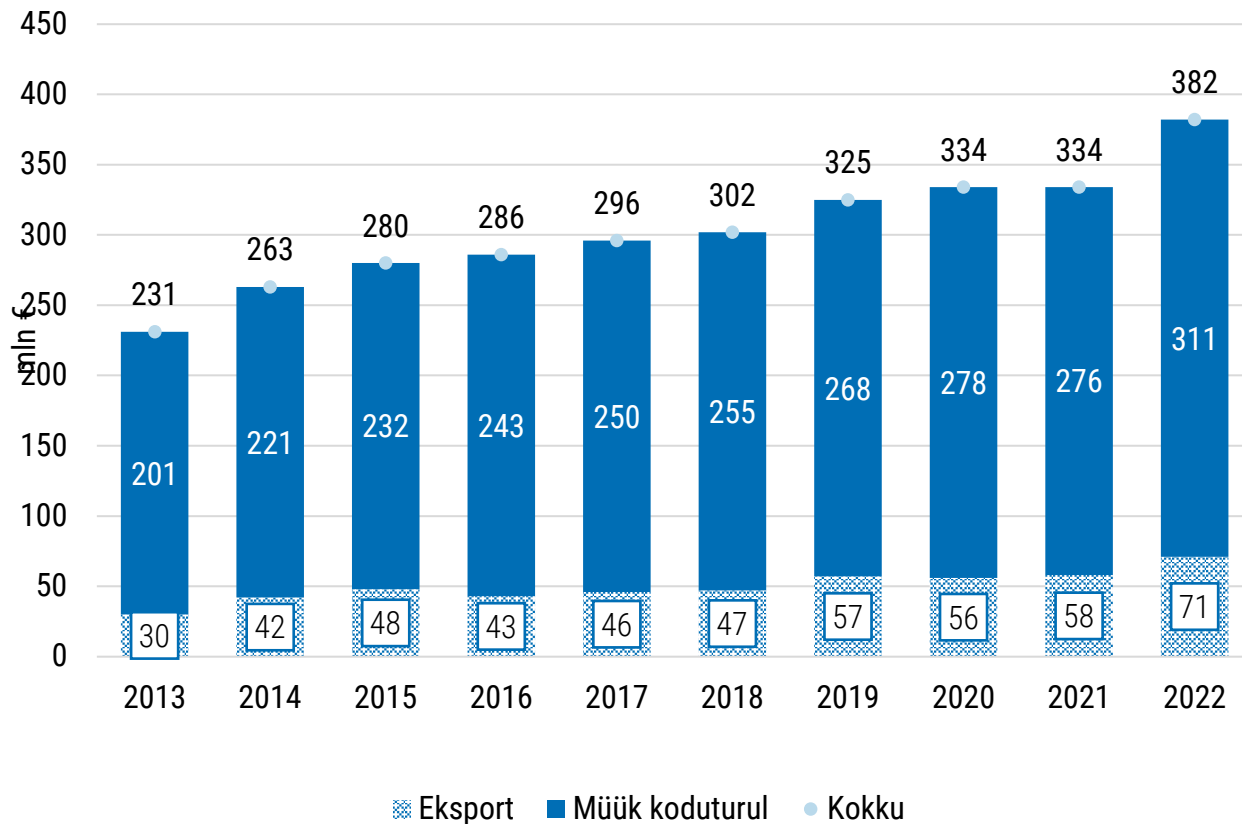

*- 2021. a andmed

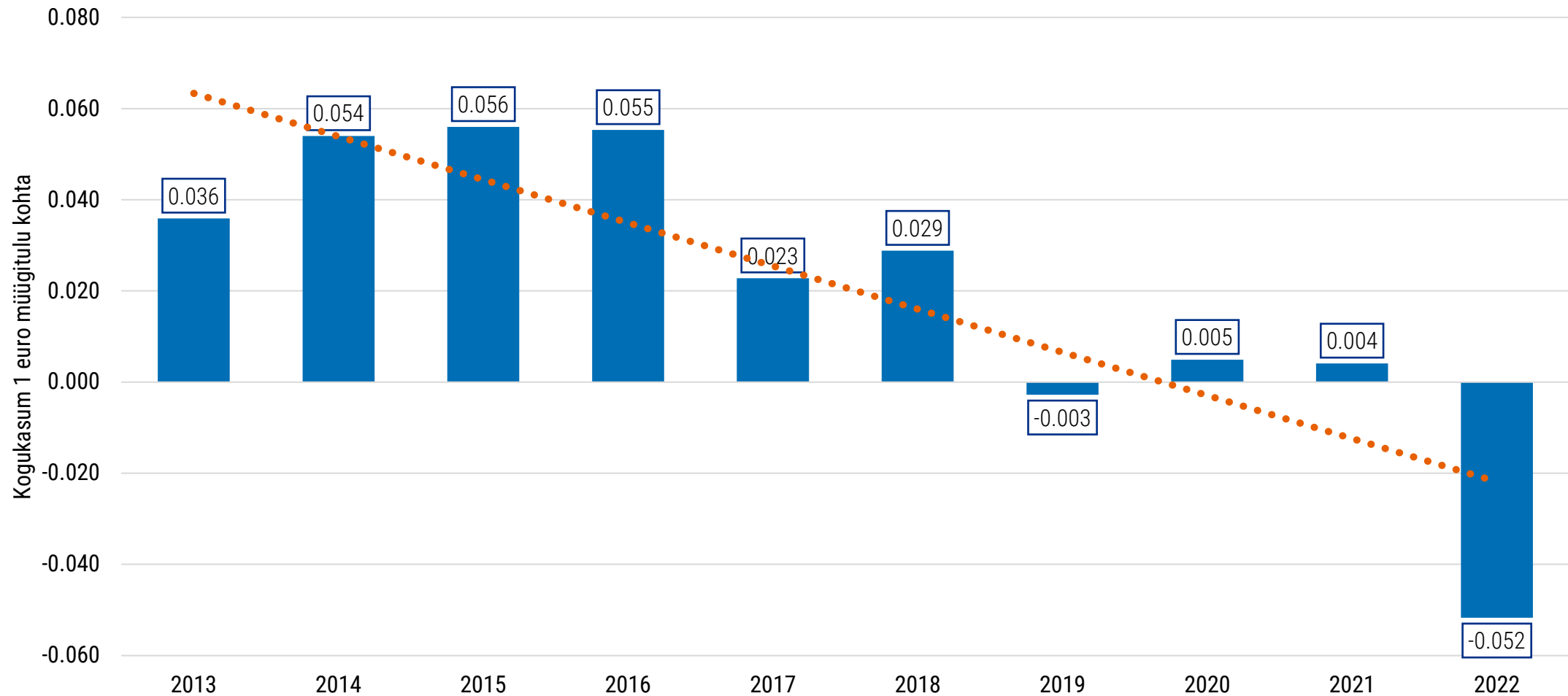

Lihatööstuste toodangu väärtus

- Lihatööstuse osakaal 17%
- 2022. a toodangu kasv ~15%, toodangu kallinemine

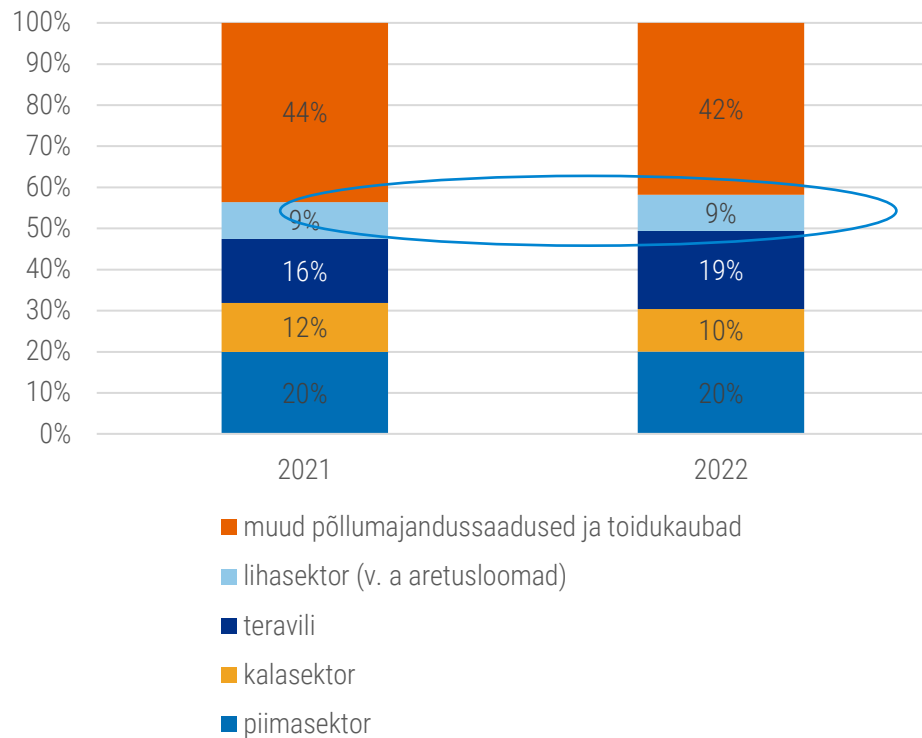
Lihatööstuse kogukasumi osakaal müügitulus

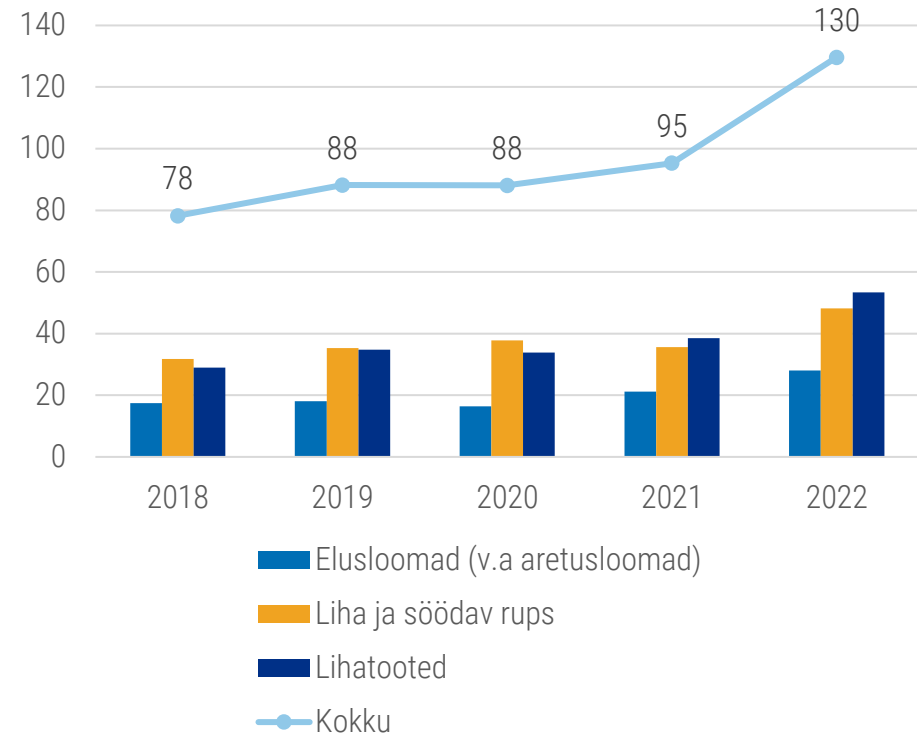
Lihasektori eksport

➤ Lihasektori panus 2022. a ~130 mln €

Osakaal põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordikäibes (%)

Elusloomade, liha ja lihatoodete eksport rahalises väärtuses 2018-2022 (mln €)

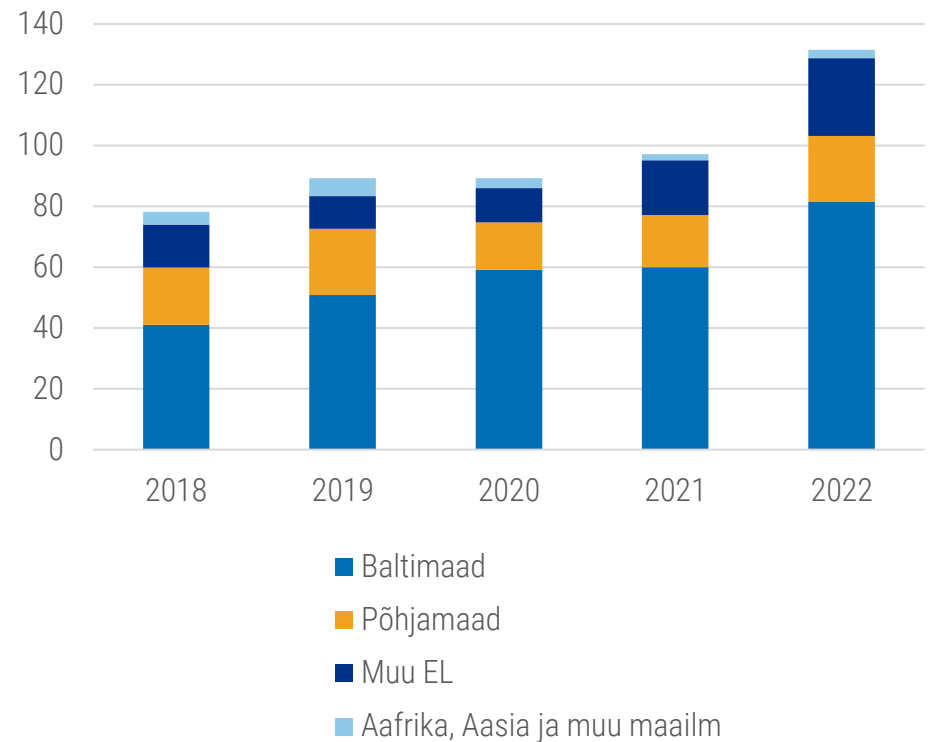

Peamised ekspordipartnerid

Lihasektori kõige püsivamad ekspordipartnerid
2018-2022 (mln €)

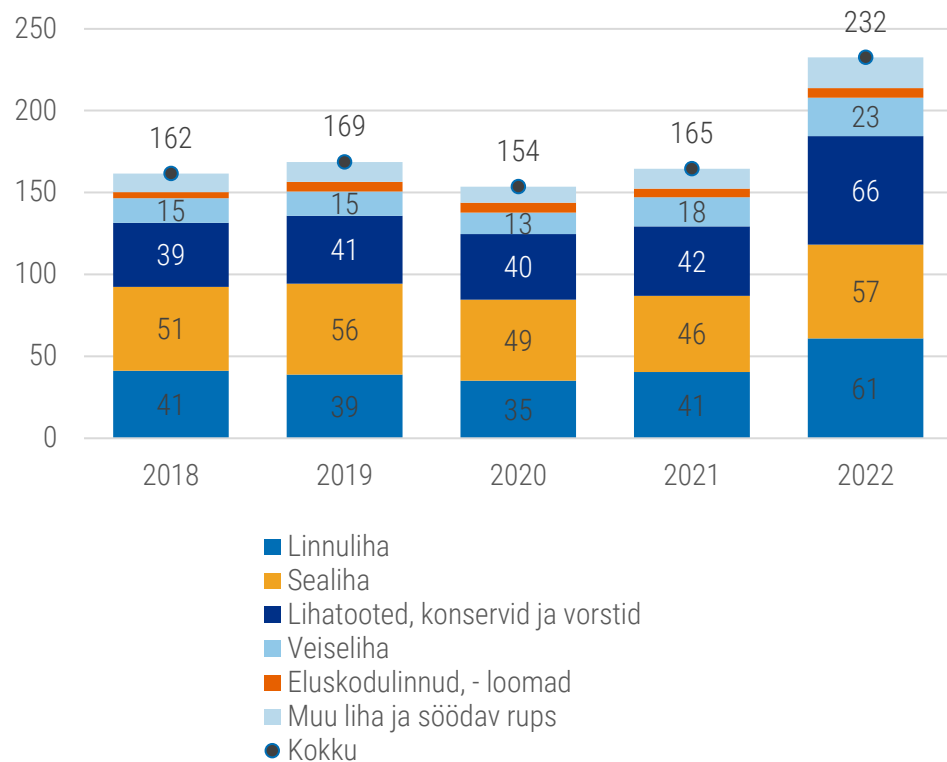
Riigid	2018	2019	2020	2021	2022
Läti	32,2	36,5	42,7	49,8	54,9
Leedu	8,9	14,3	16,4	10,2	26,7
Soome	14,8	19,2	13,5	15,2	18,4
Poola	8,4	4,9	5,2	8,1	14,0
Holland	2,1	3,6	3,7	6,5	9,1
Rootsi	2,1	1,4	0,9	1,1	2,3
Türgi	0,9	3,6	1,2	0,6	1,2
Taani	1,3	1,1	1,1	0,7	0,9
Saksamaa	0,5	0,4	0,8	1,3	0,8
Elevandiluurannik	0,3	0,2	0,4	0,3	0,5

Lihasektori eksport regiooniti
2018-2022 (mln €)

Import

Elusloomade, liha ja lihatoodete import rahalises väärtuses 2018-2022 (mln €)

Lihasektori peamised impordipartnerid (päritoluriigid) 2018-2022 (mln €)

Riigid	2018	2019	2020	2021	2022
Poola	30,2	29,9	29,0	34,7	57,4
Leedu	23,9	24,3	23,1	24,0	29,7
Läti	15,1	14,1	12,0	12,8	27,6
Soome	15,9	23,5	17,4	16,7	26,6
Saksamaa	13,9	19,0	15,5	17,2	19,9
Taani	10,0	5,4	5,0	4,9	10,5
Hispaania	10,9	10,3	10,8	8,5	10,1
Holland	4,9	4,7	3,6	3,3	3,7
Rootsi	2,3	2,3	2,1	1,6	3,5
Ungari	3,2	3,2	2,8	2,3	3,1

Riiklikud kvaliteedikavad

- Võimalus tugevdada tootja positsiooni tarneahelas
- **Kvaliteedikava arendamise toetus**
- **Kvaliteedikava raames toodetud toote teavitus- ja müügiedendustoetus**

Eestis kaks riiklikult tunnustatud kvaliteedikava:

- **Rohumaaveise liha tootmine**
- **Biosfääri programmiala rohumaaveis ja – lammas**

Tootjaorganisatsioonid

- peamine eesmärk on tugevdada põllumajandustootjate positsiooni tarneahelas.
- Hetkel on Eestis kuus tunnustatud tootjaorganisatsiooni: Rakvere Lihaühistu ja Eesti Lihaveisekasvatajate Ühistu veiselihassektoris ja TÜ Muhu Liha lambalihassektoris.
- tunnustatud tootjaorganisatsiooni ja tunnustatud tootjaorganisatsioonide liidu arendamise toetus

Innovatsioonipoliitika tööriistad

- **MAK Uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamise toetus (M16.2/16.1)**
- **Uued ÜPP innovatsioonikoostöö toetused (vahendite kogumaht 15 milj eurot):**

arendusosak, toetus kuni 20 000 EUR, voor 2024 II kv

suurprojektid, toetus kuni 800 000 EUR, voor 2025

väikeprojektid, toetus kuni 350 000 EUR, voor 2025

Teadmised ja nõustamine:

- **Innovatsiooni tugiteenust** pakub METKi innovatsiooniteenistus: lahenduste, kontaktide leidmine ettevõtte innovatsiooni vajadusele nii Eestis kui välismaal, lisaks PRIA taotlusvoorude jm rahastamisvõimaluste info.

Toidutootmise mainekujundus: Eesti Toidu tegevused

Visioonidokument „Eesti toit 2022-2025“

- Eesti toidul on hea maine nii sise- kui välisturul

Eesti toidu kuvand – mainekujundus läbi erinevate formaatide, nt Avatud talude päev, Eesti toidu kuu (sh toidutööstuste nädal), toidupiirkonna valimine

- Tarbija teeb teadlikke valikuid

Teavituskampaaniad erinevatel teemadel, haridusprogrammid lastele, muuseumides ja koostöö peakokkadega

- Sektori ettevõtted on aktiivsed eksportijad

Turgude avamine, müügivõimekuse PIP, ühisstendid messidel, EASi ja KredEx ühendatud teenused jne.

Globaalsed tulevikutrendid

Keskkonna jätkusuutlikkus ja tarbija määravad tuleviku, keskkonnanõuded ja loomade heaolu olulised, inflatsiooni mõju

EL oma põllumajandusturgude ettevaates eeldab:

- väiksemat liha tarbimist elaniku kohta
- ekstensiivsemat tootmist
- vähem loomi (va linnukasvatus)
- Madalam hind
- globaalne impordi nõudlus suureneb (va sealiha)

Loomahaiguste levik üks riske

Sõltuvuse suurenemine globaalsest turust lisab ebakindlust, kuid EL saab ekspordil kasu laienevast linnuliha tarbimisest

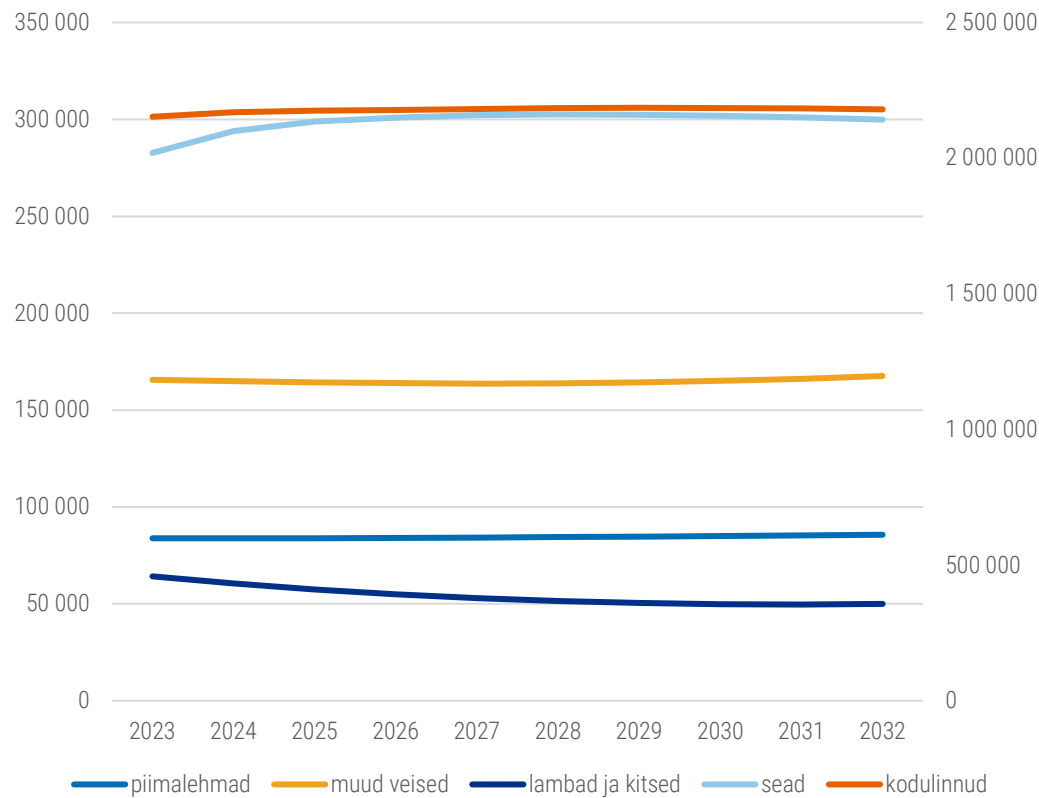

Allikas: EC (2022), EU agricultural outlook for markets, income and environment, 2022-2032

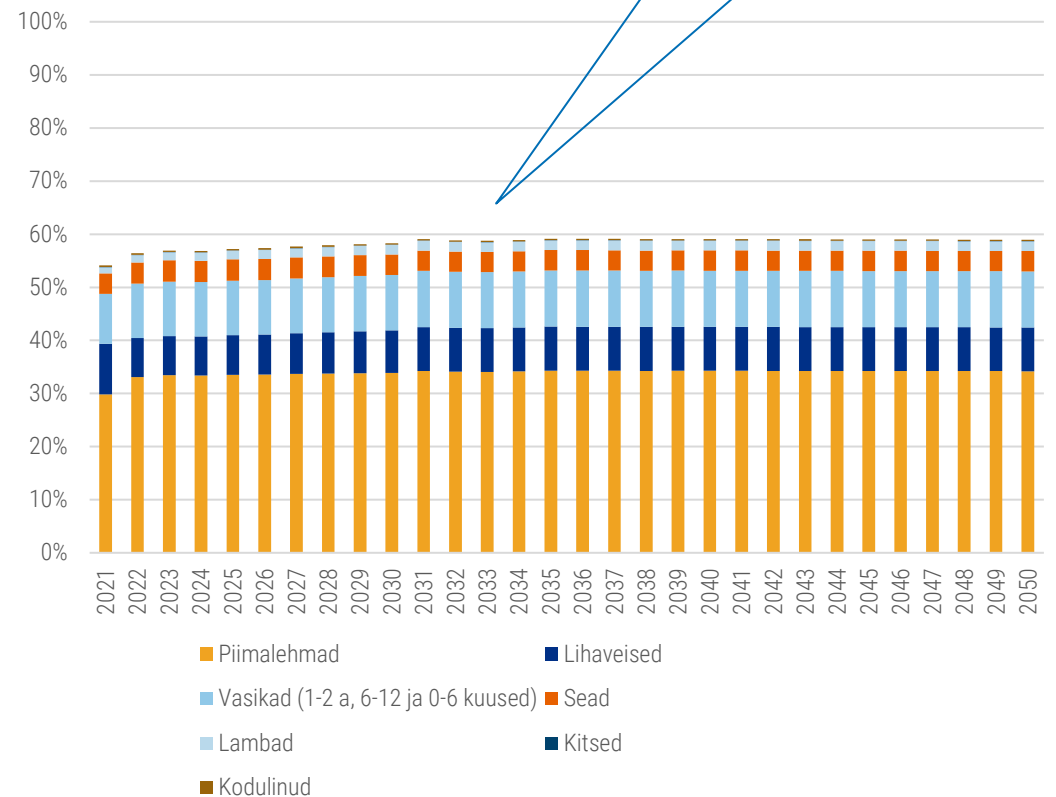
Loomade arvu prognoos ja heide loomakasvatusest

2023. a
1235,9 t CO2 ekv
2032. a
1572 t CO2 ekv kokku
heide põllumajandusest

Loomade ja lindude arvu muutus

Kasvuhoonegaaside heide põllumajandusest*

Kasvuhoonegaaside heitkogused loomariühmade kaupa ei sisalda heitkoguseid karjatamisest ning loomasõnnikust, mis kasutatakse väetisena

Allikad: METK, EKUK

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM